

MEMORANDWM CYDSYNIAD DEDDFWRIAETHOL

BIL PENSIYNAU A SWYDDI BARNWROL Y GWASANAETH CYHOEDDUS

1. Gosodir y memorandwm cydsyniad deddfwriaethol hwn o dan Reol Sefydlog (“RhS”) 29.2. Mae RhS 29 yn rhagnodi bod rhaid gosod memorandwm cydsyniad deddfwriaethol, ac y ceir cyflwyno cynnig cydsyniad deddfwriaethol, gerbron Senedd Cymru os yw Bil gan Senedd y DU yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â Chymru at bwrpas sydd o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru, neu sy'n addasu'r cymhwysedd hwnnw.
2. Cyflwynwyd Bil Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol “y BII”) yn Nhŷ'r Arglwyddi ar 19 Gorffennaf 2021. Mae'r Bil i'w weld yn: [Bil Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol](#).

Amcanion polisi

3. Amcanion polisi datganedig Llywodraeth y DU yw:
 - i. mynd i'r afael â gwahaniaethu a gododd pan gaewyd cynlluniau pensiwn presennol y gwasanaeth cyhoeddus i rai aelodau rhwng 2014 a 2016;
 - ii. cyflwyno newidiadau i gynlluniau pensiwn y gwasanaeth cyhoeddus er mwyn sicrhau bod pob gweithiwr cymwys yn y gwasanaeth cyhoeddus yn gallu manteisio ar gynlluniau buddion diffiniedig o ansawdd uchel ar sail deg a chyfartal;
 - iii. sicrhau nad oes unrhyw ostyngiadau i fuddion aelodau ar ôl cwblhau elfen rheoli cost prisiau 2016;
 - iv. gwella'r telerau ar gyfer adnoddau barnwrol i gefnogi gweithrediad effeithiol y farnwriaeth, er mwyn bodloni gofynion y dyfodol; a
 - v. rhoi pwerau i Drysorlys EM sefydlu cynllun pensiwn newydd UK Asset Resolution (UKAR) Limited.

Crynodeb o'r Bil

4. Noddir y Bil gan Drysorlys Ei Mawrhydi.
5. Noddir darpariaethau'r Bil ar draws pedair rhan:
 - i. Mae Rhan 1 yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â chynlluniau pensiwn y gwasanaeth cyhoeddus: Mae Pennod 1 yn ymwneud â chynlluniau heblaw cynlluniau barnwrol a llywodraeth leol, er enghraifft cynlluniau diffoddwyr tân; mae Pennod 2 yn ymwneud â

chynlluniau barnwrol; mae Pennod 3 yn ymwneud â chynlluniau llywodraeth leol; ac mae Pennod 4 yn gwneud darpariaeth gyffredinol sy'n cynnwys cau cynlluniau gwaddol i Gronni ymhellach o 1 Ebrill 2022.

- ii. Mae Rhan 2 yn gwneud darpariaeth ar gyfer sefydlu cynlluniau pensiwn cyhoeddus newydd mewn perthynas â chynlluniau etifeddiaeth y sector bancio, sef ar gyfer Bradford & Bingley a Northern Rock a gymerwyd i berchnogaeth gyhoeddus yn 2007/2008.
- iii. Mae Rhan 3 yn gwneud darpariaeth ar gyfer swyddi barnwrol. Mae'n gosod oedran ymddeol gorfodol o 75 ar gyfer rhai swyddi barnwrol ac yn gwneud darpariaeth i farnwyr sy'n eistedd ar ôl ymddeol (ond nid y tu hwnt i 75 oed).
- iv. Mae Rhan 4 yn gwneud darpariaeth gyffredinol, gan gynnwys mewn perthynas â graddau a chymhwys: bydd darpariaethau'r Bil yn ymestyn ac yn gymwys i'r DU gyfan; bydd yr holl fesurau pensiwn sylweddol yn gymwys ledled y DU; a bydd rhai elfennau ar y mesurau barnwrol yn gymwys i Gymru a Lloegr yn unig.

Darpariaethau yn y Bil y mae angen cydsyniad ar eu cyfer

- 6. Mae darpariaethau canlynol y Bil o fewn cymhwysedd deddfwriaethol Senedd Cymru:
 - i. Cymal 103 (Dyddiad ymddeol ar gyfer deiliaid swyddi barnwrol etc.) ac Atodlen 1 yn gwneud darpariaeth i godi'r oedran ymddeol gorfodol i 75 ac mewn rhai achosion yn gosod uchafswm oedran ymddeol newydd o 75 ar gyfer swyddi barnwrol penodol. Mae'r darpariaethau'n gymwys ledled y DU i swyddi barnwrol ac yn gymwys i dribiwnlysoedd Cymru a restrir yn adran 59 o Ddeddf Cymru 2017.
 - ii. Mae cymalau 105 i 109 ac Atodlenni 3 a 4 yn gwneud darpariaeth sy'n gymwys ledled y DU ar gyfer swydd newydd sef swydd eistedd ar ôl ymddeol ar gyfer deiliaid swyddi barnwrol a gyflogwyd yn flaenorol ac sy'n talu ffioedd sydd wedi ymddeol:
 - a. mae cymal 105 (Swyddi eistedd ar ôl ymddeol) yn sefydlu swydd eistedd ar ôl ymddeol ar gyfer pob swydd farnwrol a restrir yn Atodlen 3, y mae Rhan 5 ohoni'n ymwneud â thribiwnlysoedd Cymru;
 - b. mae cymal 106 (Penodi i swyddi eistedd ar ôl ymddeol) yn ymwneud â phenodi person cymwys i swyddi eistedd ar ôl ymddeol;

- c. mae cymal 107 (Penodi i swyddi eistedd ar ôl ymddeol: darpariaeth bellach) yn cynnwys darpariaethau pellach ar swyddi eistedd ar ôl ymddeol ac yn darparu na chaiff penodiad estyn y tu hwnt i 75 oed;
 - d. mae cymal 108 (Disgyblu a diswyddo) yn gwneud darpariaeth mewn perthynas â diswyddo person sydd wedi'i benodi rhag swydd eistedd ar ôl ymddeol;
 - e. mae cymal 109 (Pŵer i ychwanegu swyddi newydd) yn rhoi pŵer i'r awdurdod cenedlaethol priodol (Gweinidogion Cymru mewn perthynas â meysydd datganoledig) ychwanegu swyddi newydd; a
 - f. mae cymal 110 (darpariaethau canlyniadol etc.) ac Atodlen 4 yn gwneud diwygiadau canlyniadol mewn cysylltiad â swyddi eistedd ar ôl ymddeol.
7. Mae "Tribiwnlysoedd" yn cael eu cadw i Senedd y DU trwy baragraff 9 o Atodlen 7A i Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006. Mae "tribiwnlysoedd datganoledig", er hynny, yn eithriad, sy'n golygu y gall y Senedd ddeddfu mewn perthynas â'r tribiwnlysoedd hynny yn unol â pharagraff 9(2). Mae "tribiwnlysoedd datganoledig" i gyd yn rhai y mae eu swyddogaethau yn arferadwy mewn perthynas â Chymru yn unig, ac nad ydynt yn ymwneud â materion a gadwyd yn ôl. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod "tribiwnlysoedd datganoledig" yn cynnwys y rhai a restrir yn adran 59 o Ddeddf Cymru 2017. Llywydd Tribiwnlysoedd Cymru sy'n llywyddu dros dribiwnlysoedd adran 59 ac Uned Tribiwnlysoedd Cymru sy'n eu gweinyddu.

Rhesymau dros wneud y darpariaethau hyn i Gymru yn y Bil

- 8. Mae'r darpariaethau perthnasol yn y Bil yn cynyddu'r oedran ymddeol gorfodol ar gyfer deiliaid swyddi barnwrol penodol o 70 i 75 ac yn gwneud darpariaeth ar gyfer eistedd ar ôl ymddeol, ar yr amod nad yw penodiadau yn ymestyn y tu hwnt i'r oedran gorfodol hwnnw.
- 9. Pennwyd yr oedran ymddeol gorfodol presennol, sy'n gymwys i lysoedd ac i'r rhan fwyaf o'r tribiwnlysoedd sydd wedi'u cadw'n ôl, tua 25 mlynedd yn ôl. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf, mae amllder a maint recriwtio barnwrol wedi cynyddu ar draws awdurdodaethau'r DU ond ers 2016, bu prinder mewn rhai ymarferion recriwtio. Mae cynyddu'r oedran ymddeol gorfodol i 75 yn ddull y bwriedir iddo helpu i gadw arbenigedd barnwrol gwerthfawr am fwy o amser tra'n cynyddu atyniad swydd farnwrol i nifer fwy o ymgeiswyr posibl ac o gefndiroedd amrywiol.
- 10. Bydd yr oedran ymddeol gorfodol diwygiedig yn gymwys i dribiwnlysoedd Cymru fel y'u diffinnir yn adran 59 o Ddeddf Cymru 2017. O ran y tribiwnlysoedd hynny sydd ag oedran ymddeol gorfodol, bydd yr oedran hwnnw'n cynyddu o 70 i 75. Y tribiwnlysoedd hynny yw: Tribiwnlys Tir

Amaethyddol Cymru; Tribiwnlys Adolygu Iechyd Meddwl Cymru; Tribiwnlys Eiddo Preswyl Cymru; a Thribiwnlys y Gymraeg. Ar gyfer Tribiwnlys Anghenion Addysgol Arbennig Cymru a Phanel Dyfarnu Cymru, nad oes ganddynt oedran ymddeol gorfodol ar hyn o bryd, bydd y Bil yn pennu uchafswm oedran ymddeol o 75.

11. Ar hyn o bryd, er y gall barnwyr cyflogedig wneud cais i eistedd ar ôl ymddeol, nid yw'r opsiwn hwn ar gael yn yr un ffordd i farnwyr y telir ffioedd iddynt. Bydd darpariaethau yn y Bil yn unioni'r driniaeth wahanol rhwng barnwyr cyflogedig a barnwyr y telir ffioedd iddynt ac yn darparu ar gyfer hyblygrwydd i ddiwallu anghenion busnes drwy farnwyr sy'n eistedd ar ôl ymddeol, gan sicrhau bod cyfiawnder yn cael ei weinyddu'n effeithiol. Rhagwelir y bydd yr oedran ymddeol gorfodol uwch yn arwain at welliannau mewn recriwtio a chadw staff ac y bydd, dros amser, yn lleihau'r angen busnes i farnwyr eistedd ar ôl ymddeol.
12. Bydd oedran ymddeol gorfodol cyson ac ymagwedd gyson at eistedd ar ôl ymddeol ledled Cymru a Lloegr yn osgoi dewis awdurdodaeth gan ymgeiswyr ar gyfer swydd farnwrol a allai, er enghraifft, ddewis gwneud cais am benodiad yng Nghymru a Lloegr yn hytrach nag i dribiwnlys yng Nghymru pe bai'r trefniadau presennol yn parhau yng Nghymru y'n unig gan y byddai ganddynt, ar y sail honno, yrfa farnwrol fyrrach a allai fod yn llai hyblyg yng Nghymru nag yn Lloegr. Yn ogystal, byddai sefyllfa wahaniaethol yn llesteirio traws-leoli rhwng barnwyr yn y tribiwnlysoedd yng Nghymru a'r tribiwnlysoedd Haen Gyntaf a Haen Uchaf. Am y rhesymau hyn, mae budd i'r system gyfiawnder yng Nghymru i'r darpariaethau yn y Bil fod yn gymwys i Gymru.
13. Bydd prosiect Comisiwn y Gyfraith sy'n mynd rhagddo ar ddiwygio'r Tribiwnlysoedd Datganoledig yng Nghymru yn cyflwyno adroddiad yn ystod hydref 2021. Bydd bwrw ymlaen ag adroddiad Comisiwn y Gyfraith yn cynnig y cyfle i ddatblygu polisi newydd sy'n benodol i Gymru sy'n ymwneud â thribiwnlysoedd yng Nghymru, gan gynnwys ar swyddi barnwrol, ac i gydgyfnerthu'r broses o'i roi ar waith yn neddfwriaeth Cymru. Bydd y newidiadau a nodir bellach yn y Bil, er hynny, yn cael eu gwneud a'u rhoi ar waith yn llawer cynt nag a fydd yn wir mewn perthynas ag unrhyw ddeddfwriaeth yn y dyfodol mewn ymateb i adroddiad Comisiwn y Gyfraith.

Goblygiadau ariannol

14. Mae Asesiad Effaith Llywodraeth y DU ar gyfer y Bil ¹ yn amcangyfrif bod Cynyddu'r oedran ymddeol gorfodol i 75 yn cynnig y potensial i gynhyrchu arbedion mewn rhwymedigaethau pensiwn, gan ddibynnu ar batrymau recriwtio barnwrol. Amcangyfrifir bod hyn rhwng £37 miliwn a £97 miliwn. Mae goblygiadau ariannol y darpariaethau cysylltiedig ar gyfer eistedd ar ôl ymddeol yn ddarostyngedig i nifer o newidynnau, gan gynnwys yr angen

¹Gweler tudalen 25, paragraff 329 et seq. yn [Asesiad o Effeithiau Bil Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus a Swyddi Barnwrol](#)

busnes penodol i ddeiliaid swyddi barnwrol sydd wedi ymddeol eistedd ar ôl ymddeol ac i ba raddau y gallai personau cymwys ddymuno ymgymryd â'r swyddi hynny yng nghyd-destun gallu aros yn eu swydd o ganlyniad i'r oedran ymddeol gorfodol uwch. nid yw'r costau hyn wedi'u hasesu, felly.

Diwygio darpariaethau'r Bil

15. Gall y Bil gael ei ddiwygio yn ystod ei hynt drwy'r Senedd ac efallai y bydd angen adolygu unrhyw ddiwygiadau o'r fath er mwyn penderfynu a ydynt yn codi unrhyw faterion cymhwysedd neu faterion sy'n ymwneud â swyddogaethau Gweinidogion Cymru. O dan yr amgylchiadau hyn, ac er mwyn bodloni gofynion Rheol Sefydlog 29, efallai y bydd angen Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol atodol. Felly, bydd diwygiadau i'r Bil yn cael eu hadolygu'n barhaus.

Casgliad

16. Bwriad cynigion Llywodraeth y DU yn y Bil yw unioni'r driniaeth wahaniaethol rhwng barnwyr cyflogedig a barnwyr y telir ffi iddynt, a darparu ar gyfer hyblygrwydd i ddiwallu anghenion busnes drwy ganiatáu i farnwyr eistedd ar ôl ymddeol. Mae Llywodraeth Cymru o'r farn ei bod yn briodol gwneud darpariaeth gyfatebol ar gyfer tribiwnlysoedd Cymru fel y'u diffinnir yn adran 59 o Ddeddf Cymru 2017, a defnyddio'r Bil i wneud y newidiadau deddfwriaethol gofynnol ar hyn o bryd, gan nodi'r prosiect sydd ar y gweill gan Gomisiwn y Gyfraith a datblygiadau polisi sy'n benodol i Gymru mewn perthynas â thribiwnlysoedd yng Nghymru.

Mick Antoniw AS

Y Cwnsler Cyffredinol a Gweinidog y Cyfansoddiad

11 Awst 2021